

et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros uxores singulas abieruntque in possessionem suam edificantes urbes et habitantes in eis. Filii quoque israel reuersi sunt per tribus et familias in tabernacula sua. In diebus illis non erat rex in israel, sed unusquisque quod sibi rectius videbatur hoc faciebat.

Explicit liber iudicium. Incipit liber Ruth. Capitulum I

II diebus

unius iudicis quam iudices preerant, facta est fames in terra. Abijtque homo de bethleem iuda

ut pegrinaret in regione moabitide cum uxore sua ac duobus liberis. Ipse vocabatur elimelech, et uxor eius noemi, et duo filii alter maalon et alter chelion, fratres de bethleem iuda. Ingressique regionem moabitidem morabantur ibi. Et mortuus est elimelech maritus noemi, remansitque ipsa cum filiis. Quia acceperunt uxores moabitidas quam uxor uocabatur orpha, alteraque ruth. Manserunt ibi decem annis et seruo mortui sunt, maalon uidelicet et chelion, remansitque mulier orphata duobus liberis ac marito. Et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque nuru sua, de regione moabitide. Audierat enim quod sperasset dominus populum suum et dedisset eis escas. Egressa est itaque de loco pegrinationis sue cum utraque nuru, et iam in via reuertendi posita in terra iuda, dixit ad eas. Ite in domum matris uestrae, faciat uobiscum dominus misericordiam, sicut fecistis cum mortuis et mecum. Det uobis inuenire requiem in domibus uirorum quos sortiture estis. Et osculata est eas. Que eleuata uoce flere ceperunt et dicere. Tecum pergemus ad populum tuum. Quibus illa respondit. Reuertimini filie mihi. Cur uenitis mecum. Non ultra habebitis filios in utero meo, ut uiros ex me sperare possitis. Reuertimini filie mihi, et abite. Nam enim senectute confecta sum nec aptum vinculo coniugali. Etiam si pos-

sem hac nocte concipere et parere filios si eos expectare uelitis donec crescant et ante nos uertatis, impleant, ante uertatis uel quae nubatis. Nolite ergo filie mihi facere hoc, quia uestra angustia magis me premit, et egressa est manus domini contra me. Eleuata igitur uoce rursum flere ceperunt. Orpha osculata est socrum ac reuersa est ruth aduersum socrum suum. Cui dixit noemi. En reuersa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos uade cum ea. Que respondit. Ne aduerseris mihi ut relinquas me et abeam. Quocumque enim perieris pergam, et ubi morata fueris et ego pater morabor. Populus tuus populus meus, et deus tuus deus meus. Que te fra suscepit morientem in ea moriar ibique locum accipiam sepulture. Nec mihi faciat deus et hoc addat si non sola mors me et te sepauerit. Uides ergo noemi quod obstinato ruth animo decreuisset se cum pergere, aduersari noluit nec ad suos ultra reditum persuadere. Profectaque sunt simul et uenerunt in bethleem. Quibus urbem ingressus uelox apud cunctos fama percrebuit dicebantque mulieres. Nec est illa noemi. Quibus ait. Ne uocetis me noemi, id est pulchram, sed uocate me mara, id est amaram, quia amaritudine ualde repleuit me omnipotens. Egressa sum plena et uacua reduxit me dominus. Cur ergo uocatis me noemi quam dominus humiliavit et afflixit omnipotens. Uenit ergo noemi cum ruth moabitide nuru sua de fra pegrinationis sue, ac reuersa est in bethleem quam praemum hordea metabant.

II

Rat autem uir elimelech consanguineus hominis potens et magistrum operum nomine uocatum. Dixitque ruth moabitidis ad socrum suam. Si iubes uadam in agrum, et colligam spicas quae fugerint manus metentium ubique clemetis in me patrisfamilias reperero gratiam. Cui illa respondit. Uade filia mihi. Abijt itaque et colligebat spicas post terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet dominum nomine uocatum, qui erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse ueniebat de bethleem, dixitque messoribus. Dominus uobiscum. Qui responderunt ei.

Benedicat tibi dñs. Dixitq; hoc in ue
ni qui messorib; perat. Cui' ē hęc puell
la. Cui rñdit. Hęc est moabitid q; venit
cū noemi de regiōe moabitide. et roga
uit vt spicas colligeret remanentes. se
quēs messorū vestigia. Et de mane vsq;
nunc stat in agro. et nec ad momentū q;
dē domū reuersa ē. Et ait hoc ad ruth
Audi filia. Ne vadas in altez agrū ad
colligenduz. nec recedas ab hoc loco. s;
iungere puellis meis et vbi messuerint
sequere. Nādaui em̄ pueris meis vt ne
mo melestus sit tibi. sed etiā si sitieris
vade ad sarcinulas et bibe aq; de qb; et
pueri mei bibūt. Que cadēs i faciē suā
et adorās sup trā. dixit ad eū. Cū mihi
hoc vt inuenire grām ante oculo tuos
et nosse me dignareris pegrinā mulie
rem. Cui ille rñdit. Nūciata sunt mihi
oīa q; feceris socrui tue post mortez viri
tui. et q; reliq;ris parētes tuos et terram
in qua nata es. et veneris ad pplm quez
ātea nesciebas. Reddat tibi dñs pop e
tuo. et plenā mercedem recipias a dño
deo isrl ad quē venisti. et sub cuius cōsu
gisti alas. Que ait. Inueni grām apud
oculos tuos dñe mi. q; solatus es me.
et locutus es ad cor ancille tue. q; nō suz
similior nius puellaz tuaz. Dixitq; ad
eam hoc. Quā hora vescedi fuerit veni
huc et comede panē. et intinge buccellā
tuam in aceto. Sedit itaq; ad messorū
latus et cōgessit polentā sibi. comeditq;
et saturata ē et tulit reliquias. Atq; inde
surrexit vt spicas ex more colligeret. p;
cepit autē hoc pueris suis dicēs. Et iaz
si vobiscū metere voluerit ne phibeatis
eam et de vñs quoq; manipulis pñcite
de industria. et remanere permittite vt
absq; ruloze colligat. et colligētes nemo
corripiat. Collegit ergo in agro vsq; ad
vesperā. et que collegerat virga cedēs et
ercutiens. inuenit hordei q;si ephi men
suram. i. tres modios quos portans re
uersa ē in ciuitatem et ostēdit socrui sue.
Insup otulit et dedit ei de reliquijs ci
bi sui q; saturata fuerat. Dixitq; ei so
crus sua. Ubi hoc die collegisti et vbi feci

sti opus. Sit bñdictus q; misertus est
tui. Indicauitq; ei apud quē eēt opata
et nomē dixit viri q; hoc vocaret. Cui
rñdit. noemi. Benedict' sit a domino
qm̄ eandez grām quā prebuerat viuis
seruauit et mortuis. Rursusq; ait. p;
pinquus nē est hō. Et ruth. hoc quoq;
inquit pcepit mihi vt tam diu messorū
bus eius iūgerer donec omnes segetes
meterētur. Cui dixit socrus. Melius ē
filia mi vt cū puellis eius creas ad me
tendū. ne i alieno agro quispiā resistat
tibi. Iuncta ē itaq; puellis booz et tam
diu cū eis messuit donec hordea et triti
cum in horreis cōderent.

III

Postq; autē reuersa est ad socrū
p suā. audiuit ab ea. Filia mi q;
ram tibi requiē. et pvidebo vt
bñ sit tibi. Booz iste cui' puellis i agro
iuncta es. pinquus noster ē. et hac no
cte areā hordei ventilat. Lauare igitur et
vngere. et induere cultiorib; vestimētis
et descende i areā. Non te videat hō vo
nec esum porumq; finierit. Quā autem
ierit ad dormiendū nota locū i quo dor
miet. Tene scq; et discoperies pallium q;
operit a pte pedū. et pñcies te et ibi iace
bis. Ipe autē dicet tibi. qd agere debeas
Que rñdit. Quicquid pcepis faciam.
Descenditq; in areā et fecit omnia q; si
bi impauerat socrus. Cūq; comedisset
booz et bibisset et socrus eēt hilarior. is
setq; ad dormiendū iuxta aceruū mani
puloz venit abscondite. et discooperto a
pedibus eius pallio se proiecit. Et ecce
nocte iam media expauit homo. et tur
batus est. viditq; mulierē iacentem ad
pedes suos et ait illi. Que es. Illaq; re
spondit. Ego sum ruth ancilla tua. Ex
pande palliū tuū sup famulā tuā. quia
pinquus es. Et ille. Benedicta inqt
es a dño filia. et priorem miam posteri
ore superasti. quia nō es secuta iuuenes
pauperes siue diuites. Noli ergo metu
ere. sed quicquid dixeris mihi faciam ti
bi. Scit em̄ om̄is pls q; habitat intra
portas vrbis mee mulierem te esse vir
tutis. Nec ab vno me propinquū. sed ē

alius me propinquior. Quiesce hac nocte et facto mane. si te voluerit propinquitatis iure retinere bene res acta est. sin autem ille noluerit. ego te absque ulla dubitatione suscipiam. viuit dominus. Dormi vsque mane. Dormiuit itaque ad pedes eius vsque ad noctis abscessum. Surrexit itaque antequam homines se cognosceret mutuo et dixit booz. Laue ne quis nouerit quod huc ueneris. Et rursum. expande inquit pallium tuum quod opiris et tene utraque manu. qua extendere et tenere mensus est sex modios hordei et posuit super eas. Que portans ingressa est ciuitatem. et venit ad focum suam. Que dixit ei. Quid egisti filia. Narrauitque ei omnia que sibi fecisset homo. et ait. Ecce sex modios hordei dedit mihi. et ait. nolo vacua te reuerti ad focum tuum. Dixitque noemi. Expecta filia donec videamus que res exitum habeat. Neque ei cessabit homo nisi pleuerit quod locutus est. **III**

Scendit ergo booz ad portam et sedit ibi. Cumque uidisset propinquum proterire de quo prius sermo habitus est. dixit ad eum. Declina paulisper et sede hic. uocans eum nomine suo. Qui diuertit et sedit. Tollens autem booz decem viros de senioribus ciuitatis. dixit ad eos. Sedete hic. Quibus residentibus locutus est ad propinquum. Partem agri fratris nostri elimelech uendet noem que reuersa est de regione moabitide. quod audire te uolui et tibi dicere coram cunctis sedentibus tibi et maioribus natu de populo meo. Si uis possidere iure propinquitatis emere et possidere. si autem displicet tibi hoc ipsum indica mihi ut scias quid facere debeam. Nullus enim est propinquus excepto te qui prior es. et me que secundus sum. At ille respondit. Ego agrum emas. Cui dixit booz. Quando emeris agrum de manu mulieris. ruth quoque moabitide que uxor defuncti fuit debes accipere ut suscites nomen propinqui tui in hereditate sua. qui respondit. Cedo iuri propinquitatis. Neque enim posteritatem familie mee delere de teo. Tu meo utere priuilegio. quo melibeter carere profiteor. Hic autem erat

mos antiquitas in israel inter propinquos. ut si quando alter alteri suo iuri ce debat ut esset firma concessio. soluebat homo calciamentum suum. et dabat propinquo suo. Hoc erat testimonium cessionis in israel. Dixit ergo propinquo suo booz. Tolle calciamentum. quod statim soluit de pede suo. At ille maioribus natu et uniuerso populo. testes uos inquit estis hodie que possederim omnia que fuerunt elimelech et chelion et maalō tradente noemi. et ruth moabitide uxorem maalon in coniugium sumpserim ut suscitez nomen defuncti in hereditate sua ne robulū eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur. Vos inquam huius rei testes estis. Respondit omnis populus qui erat in porta et maiores natu. Nos testes sumus. Faciat dominus hanc mulierem que ingreditur domum tuam sicut rachel et liam que edificauerunt domum israel. ut sit exemplum uirtutis in effrata et habeat celebre nomen in bethleem. Fiatque domus tua sicut domus phares que thamar peperit iude de semine quod tibi dedit dominus ex hac puella. Tulit itaque booz ruth et accepit uxorem. ingressusque est ad eam. et dedit illi dominus ut conciperet et pareret filium. Dixeruntque mulieres ad noemi. Benedictus dominus que non est passus ut deficeret successor familie tue. et uocaret nomen eius in israel. et habebas que consoletur animam tuam et enutriet senectutem. De nuru enim tua natus est qui te diliget. et multo tibi melior est quam si septem haberes filios. Susceptumque noemi puerum posuit in sinu suo. et nutricis ac gerule fungebatur officium. Uicine autem mulieres congratulantes ei et dicentes. natus est filius noemi uocauerunt nomen eius obed. Hic est pater isai patris dauid. He sunt generationes phares. Phares genuit esrom. Esrom genuit aram. Ara genuit aminadab. Aminadab genuit naason. naason genuit salmon. Salmon genuit booz booz genuit obed. obed genuit isai. isai genuit dauid regem.

Explicit liber ruth.